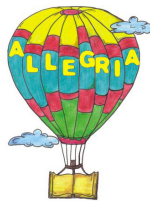

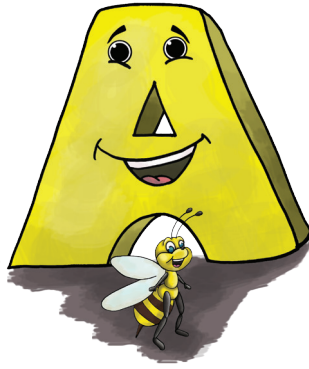

OLOGEANU MIRELA

DICTIONARUL , PRIETENUL MEU

Editura ALLEGRIA

ABAC – 1. Instrument de calculat cu ajutorul unor bile mici, așezate pe rânduri. 2. Tabel care ajută la unele calcule. **Ex.** *Elevul calculează cu abacul.*

ABAJUR – Partea de sus a unei lămpi, folosită pentru a feri ochii de lumină, și pentru a îndepărta razele într-o anumită direcție.

(A) ABANDONA – A părăsi pe cineva (lăsându-l fără sprijin și ajutor); a renunța la ceva. **Ex.** *Mama nu și-a abandonat niciodată copilul.*

ABANOS – Copac exotic cu lemn tare și negru, din care se fabrică mobilă de lux sau instrumente muzicale. **Ex.** *Prințesa avea părul negru ca abanosul.*

ABATERE – 1. Greșală, eroare, păcat, vinovăție. 2. Încălcarea unei reguli. **Ex.** *Fapta sa este o abatere de la regulile de circulație pe drumurile publice.*

ABĂTUT – Trist, deprimat, mâhnit, descurajat. **Ex.** *Bătrânul plângea și era tare abătut.*

ABCES – Umflătură dură a pielii în care se strânge puroi; buboi.

(A) ABDICA – 1. (despre regi) A renunța la tron. 2. (despre persoane) A renunța la ceva din cauza greutăților apărute. **Ex.** *La radio s-a anunțat că regele a abdicat.*

ABDOMEN – Parte a corpului în care se află stomacul, intestinele și alte organe; burtă; pânțec.

ABECEDAR – 1. Carte care cuprinde informații de bază pentru a învăța să scrii și să citești. 2. Primele noțiuni despre o artă, meserie știință.

Ex. *Copiii învață cu abecedarul.*

ABILITATE – 1. Dibăcie, îndemânare, măiestrie, pricepere. 2. Însușire de a face totul cu ușurință și iscusință.

Ex. *Mama Ioanei are abilitatea de a pregăti masa foarte repede.*

ABIS – Adâncime foarte mare, prăpastie adâncă, hău, genune. **Ex.** *Drumul l-a purtat până la marginea abisului.*

ABNEGAȚIE – 1. Devotament dus până la jertfire de sine față de o cauză sau de o persoană. 2. Sacrificiu voluntar; renunțare voluntară la ceva important. **Ex.** *Ostașii și-au urmat comandantul plini de abnegație.*

ABONAMENT – 1. Convenție prin care, în schimbul unei sume de bani, se obține pentru un anumit timp, dreptul de a folosi unele servicii (de a călători cu mijloacele de transport, de a primi o publicație, de a asista la spectacole). 2. Suma care se plătește pentru această convenție.

Ex. *Sora mea și-a făcut abonament pe metrou.*

BAGAJ – Obiecte, lucruri pe care o persoană le ia cu ea într-o călătorie.

Ex. El își făcuse deja bagajul cu mult înaintea să plece la gară.

BALDACHIN – 1. O mulțime de perdele decorative, așezate ca un acoperiș deasupra unui pat.

Ex. În cameră era așezat în centru un baldachin.

(A) BALANSA – A mișca, a clătina, a legăna. *Ex. Nu te mai balansa cu scaunul!*

BALANȚĂ – Instrument folosit la măsurarea greutății corpurilor; cântar.

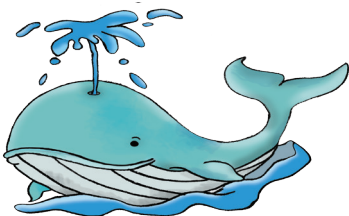
Ex. Pentru a lua hotărârea corectă, totul trebuie pus în balanță.

BALAU – 1. (în basme) Monstru ce reprezintă răul, sub forma unui șarpe mare cu unul sau mai multe capete.

2. Dragon din povești. *Ex. Balaurul avea trei capete.*

BALENĂ – Animal acvatic, cu corp lung de până la 30 m, ce trăiește în oceane.

BALSAM – 1. Cremă parfumată.

2. Alinare, mângâiere. *Ex. Mama folosește pentru mâini balsam de portocale. Vorbele ei blânde erau ca un balsam pentru suflet.*

BALTAG – Topor cu coadă lungă, folosit ca armă.

BANAL – Obișnuit, comun.

Ex. Povestea ei este banală.

BANCHIZĂ – Întindere de gheață plutoare din mările polare. *Ex. Pe banchiză se odihnea un urs alb.*

BANDIT – Tâlhar, răufăcător.

Ex. Banditul l-a amenințat și i-a furat banii.

BANCHET – Masă festivă ce sărbătorește un eveniment sau o persoană; ospăț, festin. *Ex. Împăratul se pregătește pentru banchet.*

(A) BARA – A opri, a împiedica.

Ex. Oastea a barat calea turcilor.

BARBAR – 1. Nume dat în trecut de greci și romani celor care aparțineau altor popoare. 2. Crud, sălbatic.

Ex. Nu trebuie să te comporți ca un barbar.

BARCAGIU – Cel care conduce o barcă; luntraș.

BARD – Poet național. *Ex. Lui Vasile Alecsandri i se mai spune și bardul din Mircești.*

BARDĂ – Secure cu tăiș lat folosită pentru cioplit lemnul și ca armă de luptă.

BASM – Poveste, născocire, povestire.

Ex. *Bunica îi citește la culcare basme.*

BAȘBUZUC – Voluntar în armata turcească, care trăia doar din jaf.

BATIC – 1. Basma subțire. 2. Țesătură subțire imprimată în culori.

Ex. *Mama are un batic nou roșu.*

BAVEȚICĂ – Bărbiță care protejează pe copiii mici atunci când mănâncă.

BAZACONIE – Năzbâtie, pozna, șotie.

Ex. *Ce bazaconie ai făcut?*

BĂDĂRAN – Nepoliticos, cu apucături grosolane; mitocan, mojić. **Ex.** *Te comporți ca un bādăran.*

BĂLAI – Cu părul blond.

BĂLĂCEALĂ – Joacă, zbenguială prin apă (la scăldat). **Ex.** *Ce bālăceală a fost la mare!*

BĂNOS – 1. (despre ocupații) Care aduce un câștig mare. 2. (despre oameni) Bogat, care are mulți bani.

Ex. *Bogdan are un serviciu bănos.*

(A) **BĂNUI** – A crede, a presupune, a prevedea, a suspecta, a socoti. **Ex.** *Mama bănuie că tata va întârzia azi la masă.*

BĂRĂGAN – Loc neted și întins, care este necultivat și sterp.

BĂRBOS – Cu barbă lungă și deasă; nebărbierit. **Ex.** *Am văzut ieri un om foarte bărbos.*

BĂZĂÎT – Zumzet; zgomot produs de unele insecte în zbor. **Ex.** *Lângă casă se aude un bázăit enervant.*

BERECHET – Belșug, abundență. **Ex.** *Avem dulciuri berechet.*

BETEAG – Bolnav, infirm, schilod. **Ex.** *Bărbatul își mișcă greu piciorul beteag.*

BIBLIOGRAFIE – Material informativ de studiu despre un anume subiect. **Ex.** *La sfârșitul manualului, vei găsi multă bibliografie.*

BIBLIOTECĂ – 1. Instituție care păstrează și colecționează publicații.

2. Colecție de cărți. **Ex.** *Îmi place să citesc la bibliotecă. Ana are acasă o bibliotecă mare.*

BIDIVIU – Cal tânăr, iute și frumos.

Ex. *Prințul călărea un bidiviu alb.*

(A) **BINECUVÂNTA** – A dori bine, prosperitate și fericire cuiva.

BINOCLU – Instrument care se folosește pentru a vedea obiectele aflate la mare distanță.

BIRUITOR – Victorios, învingător.

Ex. *Oastea s-a întors din luptă biruitoare.*

(A) **BLAGOSLOVI** – A binecuvânta.

Ex. *Blagoslovește-mă cu mila ta, împărate!*

BLAJIN – Blând, bun, domol, pașnic.

Ex. *Bunica are o privire blajină.*

BLĂNOS – Care are o blană bogată.

Ex. *Am văzut pe drum un câine blănos.*

BLÂNDEȚE – Bunătate. **Ex.** *Mama și-a privit copilul cu blândețe.*

BOA – Șarpe lung tropical, neveninos.

BOACĂNĂ – Gafă, nerozie, faptă prostească. **Ex.** *Iar ai făcut o boacănă!*

BOARE – 1. Adiere plăcută de vânt.

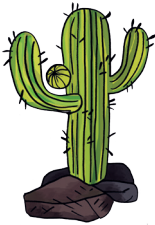
2. Miroș, mireasmă. **Ex.** *Parfumul ei se simțea ca o boare în aer.*

CABANĂ – Casă la munte folosită pentru adăpostirea turiștilor și a vânătorilor. **Ex.** *Tata are o cabană de vânătoare la Predeal.*

CACOFONIE – 1. Alăturare neplăcută de sunete. 2. Sunete unul peste altul, lipsite de armonie. **Ex.** *Cred că Cătalin... Ca calitate... se spune că călătorul...*

CACTUS – Plantă exotică decorativă, cu frunze în formă de spini.

CADENȚĂ – Mișcare repetată și uniformă; ritm. **Ex.** *Marșul unor militari trebuie să aibă cadență.*

CADRAN – Suprafață circulară pe care se deplasează un ac indicator (la ceas, busolă, la aparate de măsurat). **Ex.** *Uită-te pe cadranul ceasului ca să vezi ce oră este.*

CAFENIU – Castaniu, maro, care are culoarea cafelei.

CAFTAN – Haină lungă și largă, purtată în vechime de domnitorii și boierii români. **Ex.** *Domnitorul purta un caftan nou.*

CAIAC – Barcă pentru sport, ascuțită la capete și condusă de o singură persoană.

CAIER – Mănunchi de lână, cânepă sau borangic, care se pune în furcă ca să fie tors manual (de mână).

CALAMITATE – Dezastru, prăpăd mare, catastrofă. **Ex.** *Mii și mii de oameni au avut de suferit în urma calamităților.*

CALEAȘCĂ – Trăsură elegantă. **Ex.** *Prințesa s-a urcat în caleașcă.*

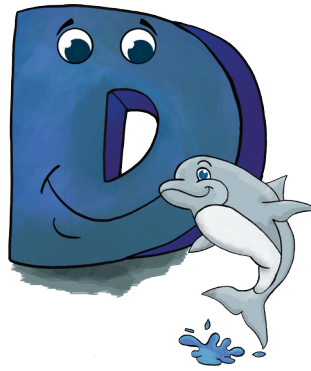
CALENDARISTIC – Care este potrivit calendarului, referitor la calendar. **Ex.** *Săptămâna are șapte zile calendaristice.*

CALIFICATIV – Termen prin care se notează o persoană sau un lucru. **Ex.** *Ionel a primit calificativul „bine“.*

CALIGRAFIE – Modalitate de a scrie frumos, ordonat, citeț. **Ex.** *Maria are o caligrafie foarte frumoasă.*

CAMARAD – Tovarăș, coleg de clasă.

CAMELEON – Șopârlă tropicală care își poate schimba culoarea pielii după mediul în care se află.

- DAC** – Locuitor al vechii Dacii.
DALB – Alb luminos, curat, imaculat.
Ex. „Zorile sunt dalbe.“
DANTURĂ – Totalitatea dinților unei persoane.

- DASCĂL** – Învățător, profesor.
DATINĂ – Obicei păstrat din vechime, tradiție; deprindere.
(A) DĂINUI – A dura, a exista, a se menține, a se păstra.
(A) DĂNȚUI – A dansa.
DĂRĂPĂNAT – Dărămat, năruit, prăbușit. Ex. *Casa bătrânului era mică și dărăpănată.*
DÂMB – Ridicătură de pământ mai mică decât dealul; măgură, movilă.
DEBUT – Început, prima încercare.
Ex. *Acesta e debutul lui în muzică.*
(A) DECEDA – A înceta din viață; a muri.
DECENIU – Perioadă de zece ani.
Ex. *A trecut un deceniu de când nu ne-am mai văzut.*
DECENȚĂ – Bună-cuviință; bun-simț.
DECEPTIE – Dezamăgire, deziluzie.
Ex. *Ea a suferit o mare decepție.*
(A) DECIDE – A lua o hotărâre; a hotărî.

- DECODIFICAT** – Descifrat.
(A) DECOLA – (*despre aeronave*) A se ridica în aer; a-și lua zborul.
DECOLORAT – Care și-a pierdut culoarea, spălăcit. Ex. *Părul său e decolorat de la soare.*
DECOR – **1.** Cadru în care se petrece o acțiune, un spectacol. **2.** Peisaj. Ex. *Spectacolul are un decor de poveste. Ce decor minunat se vede pe geam!*
DECORAȚIE – Medalie ce se acordă cuiva pentru merite deosebite. Ex. *Bunicul meu are o decorație din război.*
DEDICAT – Devotat, care depune toate eforturile pentru o idee, activitate. Ex. *El este devotat muzicii.*
DEDUCȚIE – Rezultat, concluzie a unui raționament (gândire). Ex. *În urma deducției sale, s-a descoperit hoțul.*
DEFAVORABIL – Care e nepotrivit, nefavorabil, potrivnic. Ex. *Alegerea făcută este defavorabilă pentru el.*
DEFĂIMARE – Desconsiderare, dispreț, bârfire; umilire, batjocorire. Ex. *Ce ai spus este o defăimare.*
DEFECT – Stricat, care are un cusur, dereglat. Ex. *Avionul este defect.*
DEFILEU – Vale îngustă și adâncă între munți, săpată de o apă curgătoare; pas, trecătoare.

EMINENT – Care se distinge prin calități deosebite; excepțional, remarcabil. **Ex.** *Florin este un elev eminent.*

EMOTIV – Sensibil, impresionabil.

Ex. *Viorel este un copil emotiv.*

ENCICLOPEDIE – Carte, lucrare vastă, care cuprinde cunoștințe detaliate dintr-un domeniu sau din toate domeniile. **Ex.** *A primit de ziua lui o enciclopedie despre animale.*

ENERGIC – Puternic, activ, viguros.

Ex. *El este un băiețel energic.*

(A SE) ENERVA – A-și pierde calmul, a se înfuria, a se supăra, a se irita.

Ex. *Nu te mai enerva degeaba!*

ENIGMĂ – Lucru ascuns; taină, mister, ghicitoare. **Ex.** *Numele lui este o enigmă pentru mine.*

ENTUZIASM – Însuflețire, emoție puternică, avânt, înflăcărare.

Ex. *Câinele și-a primit stăpânul plin de entuziasm.*

(A) ENUMERA – A număra unul câte unul, rând pe rând; a înșira.

ENUNȚ – Fomulare a datelor unei probleme, a unei judecăți.

Ex. *Problema are acest enunț.*

EPAVĂ – Navă sau resturi ale unei nave distruse sau naufragiate.

EPIGON – Scriitor fără talent care imită opera unui mare scriitor; urmaș lipsit de valoare. **Ex.** *Mulți poeți au fost epigonii lui Eminescu.*

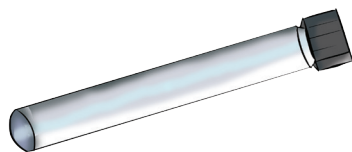
EPILOG – Final al unei cărți, al unei acțiuni; deznodământ.

EPISOD – Parte, fragment, scenă din ceva mai lung (de exemplu, dintr-un film serial).

EPISTOLĂ – Scrisoare.

EPOCĂ – Perioadă din istorie care are anumite evenimente și trăsături specifice importante. **Ex.** *Perioada sa de domnie a fost o epocă de aur.*

EPRUBETĂ – Vas mic de sticlă, închis la un capăt, folosit în laborator.

(A) EPUIZA – A termina, a sfârși, a încheia, a consuma. **Ex.** *Am epuizat acest subiect.*

ERATĂ – Listă la sfârșitul unei cărți, care arată greșelile de tipar și corectarea lor.

ERBIVOR – (*despre animale*) Care se hrănește numai cu plante. **Ex.** *Vaca e un animal erbivor.*

ERĂ – Epocă, perioadă istorică.

ERMETIC – Care închide perfect sau care e perfect închis. **Ex.** *Borcanul era închis ermetic.*

EROARE – Greșeală, opinie greșită. **Ex.** *Este o eroare la mijloc.*

EROU – Persoană care se distinge prin bărbăție, vitejie și curaj în acțiunile sale. **Ex.** *El este considerat un erou în țara sa.*

ERUDIT – Care are cunoștințe vaste; învățat.

(A) ERUPE – A ieși afară, a se revărsa cu putere; a țâșni. **Ex.** *Vulcanul a erupt cu putere.*

(A) ESCALADA – A sări, a trece peste un obstacol înalt, a se cățăra peste un zid. **Ex.** *O să escaladez acest zid.*

ESCHIMOS – Persoană care trăiește în ținuturile arctice.

(A) ESCORTA – A însoți un deținut pentru a-l opri să fugă. **Ex.** *Bărbații au escortat hoțul până la poliție.*

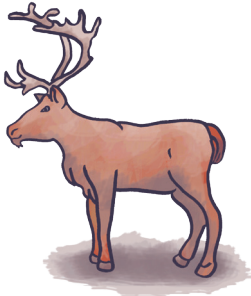
KAIZER – 1. Împărat german. 2. Piept de porc fiert și afumat.

KAKI – De culoare galben-cafenie cu nuanțe verzui. **Ex.** *Uniforma soldaților este kaki.*

KARAOKE – Formă de divertisment muzical, ce constă în a cânta pe un fond muzical înregistrat.

KARATE – Metodă japoneză de luptă fără arme, cu mișcări rapide și foarte puternice.

KARIBU – Soi de ren care trăiește în Canada.

KEBAB – Fel de mâncare din bucătăria turcească, preparat din bucăți mici de carne (de pui, porc sau vită) și legume, învelite într-o lipie subțire.

KEFIR – Băutură tradițională turcească obținută din lapte, un fel de iaurt cu gust acrișor.

KELVIN – Unitate de măsură a temperaturii în sistemul internațional (grade Kelvin), care corespunde temperaturii absolute.

KEROSEN – Combustibil special pentru avioane și rachete.

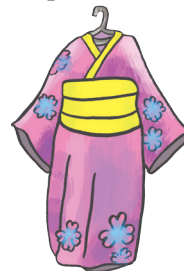
KETCHUP – Sos dulce sau picant, obținut din suc de roșii.

KILOGRAM – Unitate de măsură pentru greutate, egală cu 1000 de grame.

KILOMETRU – Unitate de măsură pentru lungime, egală cu o 1000 de metri.

KILOMETRAJ – 1. Distanța măsurată în kilometri, parcursă de o mașină într-un anumit timp. 2. Aparat care se montează pe mașină, pentru a înregistra kilometrii parcurși de aceasta. **Ex.** *Kilometrajul mașinii arată 500 de kilometri parcurși.*

KIMONO – Haină din mătase colorată, specifică Japoniei.

KIWI – Fruct cărnos din Asia, cu miez verde, gust dulce-acrișor și coaja pufoasă, verde maronie.

KOALA – Ursuleț de talie medie din Australia, care se cațără în copaci și se hrănește cu frunze de eucalipt.

LABIRINT – Construcție cu număr mare de camere și de galerii, alei întortocheate de verdeață, în care orientarea este extrem de dificilă.

LABORIOS – Care cere multă muncă și efort; care e sârguincios.

LAC – 1. Întindere mare de apă stătătoare. 2. Tip de vopsea care acoperă o suprafață cu un strat protector și lucios.

LACHEU – Servitor în casele bogate; valet.

LACOM – Care bea și mănâncă mult și cu poftă; nesățios.

LACRIMOGEN – Care emoționează, care produce lacrimi, plâns.

LACUNĂ – Spațiu gol în interiorul unui corp; ceea ce lipsește pentru ca un lucru să fie bun, desăvârșit.
Ex. *Această poveste are o lacună.*

LAGĂR – 1. Popas într-o localitate a unei trupe militare în marș, tabără. 2. Loc unde sunt închiși prizonierii de război sau deținuții politici.

LAGUNĂ – Întindere de apă lângă mare, separată de rest printr-o fâșie de pământ.

LAITMOTIV – Fragment care se repetă într-o melodie; idee principală într-o operă științifică sau artistică care este evidențiată în mod repetat.

LAMĂ – 1. Parte mică, metalică și mai tăioasă a unui instrument. 2. Animal asemănător cu cămila, dar mai mic și fără cocoasă, care trăiește în America de Sud.

(A SE) **LAMENTA** – A-și exprima nemulțumirea, durerea prin cuvinte; a se văicări; a se tânguî. **Ex.** *Tu te lamentezi inutil, nu poți schimba ce s-a întâmplat deja.*

LAMPADAR – Suport vertical cu picior, care susține una sau mai multe lămpi.

LANCE – Armă veche de luptă, suliță.

(A) **LANSA** – A pune pentru prima oară în circulație, a răspândi, a face cunoscut. **Ex.** *S-a lansat prima carte despre câini.*

LANSETĂ – Unealtă de pescuit, undiță cu care se poate arunca la distanță mare.

LAPISLAZULI – Piatră prețioasă de culoare albastră. **Ex.** *Prințesa era pregătită de bal, cu rochie albastră și cercei de lapislazuli.*